

EW

¹ Ihe Pawru ihe, Zanneruwihawete Zezuz hemi-mono karer romo aiko ihe, ta'e nezewe Tupàn uputar a'e xe. Ko hepape amono kar putar peme ihe nehe kury. Pe Ew tawhu pe har pe, Zanneruwihawete Zezuz rehe uzeruzar ma'e pe, hekwe inuromo uzemono'og ma'e romo peiko pe. ² Tupàn Zanneru a'e nehe, Zanezar Zezuz Zanneruwihawete a'e nehe no, tuwe pepuhareko a'e wà nehe. Tuwe pepy'a pe wanekon wà nehe. A'e rupi napekyze kwaw ma'e wi nehe.

Zanneruwihawete uzapo ikatuahy ma'e zaneve a'e

³ Tupàn a'e, Zanezar Zezuz Zanneruwihawete tu romo hekon a'e. Tuwe ikatu haw ximume'u izupe nehe. Ta'e Hekwe zanepy'a pe har zanemurywete kar tuwe iko a'e xe, ta'e zazemono'og zaiko Zanneruwihawete inuromo zane xe, ta'e zaiko ipurumuzàmuzàg ài zane no xe, ta'e zanemugweraw kar putar amo 'ar mehe nehe xe, zanemuigo kar pà uzepyr tuweharupi nehe xe, ywate nehe xe. Uzapo putar ikatuahy ma'e tetea'u zaneve nehe, ywate nehe. ⁴ Ywy iapo 'ym mehe Tupàn ukwaw zanereko àwàm a'e. A'e rupi zanerexarexak a'e, wemiruze'eg romo zanemuigo kar pà a'e, Zanneruwihawete inuromo zanemono'og kar pà a'e. A'e rupi zaiko ikatu 'ym ma'e iapo har 'ym ài huwa rupi zane kury. Naheta kwaw ikatu 'ym ma'e zanerehe nehe, huwa rupi zanereko mehe nehe. Zaneamutar katu tuwe iko a'e. ⁵ A'e

rupi nezewe i'i uzeupe kwehe mehe a'e, zanerehe uze'eg pà a'e. — Amuigo kar putar a'e teko hepurumuzàmuzàg romo Zezuz Tuwihawete imàno àwàm rupi ihe wà nehe, i'i zanewe. Nezewe uzapo iko a'e, ta'e uputar nezewe haw a'e xe, ta'e a'e rupi hemimutar zanerehe a'e xe. ⁶ A'e rupi, tuwe ximume'u Tupàn ikatu haw izupe zane nehe, teko wanupe zane nehe no, ta'e zanepuhareko katu a'e xe. Zanepuhareko katu a'e, a'e rupi wexak kar ukàgaw upuràg eteahy haw iko teko wanupe a'e. Ta'e kwehe mehe umur e wa'yr zanewe xe, wemiamutar katu zanewe xe. ⁷ Aze awa imunar nera'yr rehe nehe, heraha pà newi nehe, aze a'e re uze'eg nezewe newe nehe, — Aze eremur temetarer tetea'u ihewe nehe, amuzewyr putar nera'yr newe nehe, aze i'i newe nehe, eremono putar neremetarer paw rupi izupe nehe, nera'yr imuzewyr kar pà izupe nehe. Zaiko Tupàn ipurumuzàmuzàg ài zane. Nazapuner kwaw zaneho haw rehe Tupàn pyr zane, ta'e ikatu 'ym ma'e iapo har romo zaiko zane xe. A'e ae umur kar wa'yr ywy rehe, imumàno kar pà zanerekuzaromo. Ta'yr uzakook uwykwer umàno mehe a'e. A'e rupi Tupàn heharaz zaneremiapo kwer ikatu 'ym ma'e wi kury, imunàn pà kury. Uzapo nezewe a'e, ta'e zanepuhareko katu tuwe a'e xe. Azeharomoete zanepuhareko haw ikatuahy a'e. ⁸ Nahekyty'ym kwaw wa'yr zanewe imur mehe. Ta'e ukwaw katu ma'e paw rupi katete xe. Ukwaw katu ma'e iapo katu haw paw rupi katete no xe. ⁹ A'e rupi uzapo ma'e wemiapo putar haw. Kwehe mehe teko nukwaw kwaw hemiapo putar haw a'e wà. Tupàn ukwaw kar wemiapo putar haw zanewe

Zezuz Zaneruwihawete inuromo a'e kury.

¹⁰— Kutàri amuhyk putar heremiapo putar haw ihe kury, i'i putar amo 'ar mehe nehe. A'e 'ar mehe umuhyk putar wemiapo putar haw nehe. Omono'og putar wemiapo kwer wamuwà wà nehe. Omono'og putar teko wà nehe, omono'og putar ma'e wà nehe no. Ywak rehe har paw rupi katete wà, ywy rehe har paw rupi katete wà no. Omono'og putar Zaneruwihawete hekwe inuromo paw rupi katete wà nehe. Zaneruwihawete wiko putar wanuwihaw romo paw rupi katete a'e nehe no.

¹¹ Izyppy mehe Tupàn umume'u wemiapo rà m paw rupi katete uzeupe a'e. Uzapo a'e ma'e iko kury, wemimume'u kwer rupi katete kury. Zanerexarexak, wemiaihu romo zanemuigo kar pà, Zaneruwihawete hekwe inuromo zanemono'og pà. Ta'e uputar nezewe haw a'e xe. Izyppy mehe umume'u wemiapo rà m uzeupe.

¹² A'e rupi ure zutew ure, tuwe urumume'u katu Tupàn ikàgaw ipuràgaw izupe ure nehe, ta'e ure ràgypy uruzeruzar Zaneruwihawete rehe ure xe, uruzeruzar izewyr wi àwàm rehe ure no xe.

¹³ Nezewegatete pe zutew 'ym pe. Peinu ze'eg azeharomoete har pe, tatahu wi pepyro haw rehe ze'eg puràg pe. A'e rupi pezeruzar Zaneruwihawete rehe kury. Awa umuapyk uwer weimaw kawaru rehe a'e. A'e rupi amogwer ukwaw putar kawaru izar a'e wà. Nezewegatete pe no. Zaneruwihawete rehe pezeruzar mehe pe no. Tupàn umur Wekwe Puràg pepy'a pe a'e, wemimume'u kwer rupi katete a'e. A'e rupi teko ukwaw Zaneruwihawete inuromo pemono'ono'og

awer a'e wà. ¹⁴ Kwehe mehe Tupàn umume'u ma'e wemiruze'eg wanupe a'e. — Apumuhem kar putar ikatu 'ym ma'e wi ihe nehe, hezepyr pemuigo kar pà tuweharupi ihe nehe, i'i wanupe. A'e rupi, zane zane kury, xikwaw nezewe hemiapo ràm zane kury, ta'e umur Wekwe zanewe a'e xe. A'e rupi ximume'u katu ikàgaw ipuràg eteahy haw purupe zane nehe kury.

Pawru uze'eg Tupàn pe a'e kury

¹⁵ Pezeruzar katu Zanezar Zezuz rehe. Amogwer umume'u pezeruzar katu haw a'e wà. Aenu imume'u mehe ihe. Pezamutar katu amogwer uzeruzar ma'e paw rupi katete pe wà no. Aenu imume'u mehe no. ¹⁶ A'e rupi tuweharupi aze'eg Tupàn pe penehe. Napytu'u kwaw heze'eg ire izupe. Hema'enukwaw katu penehe tuweharupi, izupe heze'eg mehe. ¹⁷ Tupàn a'e, Zanezar Zezuz Zanneruwihawete hemimuwete katu romo hekon a'e, zanneru ikàg ma'e romo ipuràg eteahy ma'e romo hekon a'e no. Aenoz ma'e iteko izupe ihe. — Emono kar nerekwé Ew tawhu pe har uzeruzar ma'e wapy'a pe nehe, a'e izupe. — Tuwe nerekwé umu'e a'e wà nehe. Tuwe umume'u nereko haw nekatu haw wanupe nehe. A'e rupi nekwaw katu wera'u putar a'e wà nehe, a'e izupe. ¹⁸ — Erexarexak neremiruze'eg Ew tawhu pe har ne wà, ma'e imume'u pà wanupe ne wà. — Peàrogatu Zezuz iho àwàm nehe, ere wanupe nehe. — Peàrogatu pezur àwàm hepyr nehe, ere wanupe nehe, a'e iteko izupe. — Teko wexak katu ma'e tatainy ihyape katu mehe wà. Nezewegatete eiko tatainy ài wapy'a pe nehe, neze'eg ikwaw katu

kar pà wanupe nehe. Nezewe mehe ukwaw katu putar Zezuz tur àwàm hàro haw wà nehe. Ukwaw katu putar nepyr oho àwàm ikatu haw a'e wà nehe no, a'e izupe. — Awa omono ma'e ikatuahy ma'e wa'yr pe a'e. Nezewegatete erezapo ikatuahy ma'e ipuràg eteahy ma'e neremiruze'eg wanupe ne no. Ezapo wi wi agwer ma'e nehe no, ikatuahy ma'e ipuràg eteahy ma'e imono e pà wanupe nehe no, a'e izupe, Tupàn pe. ¹⁹ — Aze ereiko tatainy ài wapy'a pe nehe, ukwaw putar nekàg wera'u haw wanehe wiko ma'e a'e wà nehe no, a'e izupe. ²⁰ — Eremugweraw kar Zaneruwihawete ne, imàno re ne, teko wanuwihaw romo imuigo kar pà ne, ma'e izar romo imuigo kar pà paw rupi katete ne, nekàgaw rupi ne, a'e izupe, Tupàn pe. ²¹ Heta tuwihaw ywak rehe a'e wà. Heta pureruze'eg ma'e a'e pe wà no. Heta ikàg ma'e a'e pe wà no. Heta teko wazar a'e pe a'e wà no. Zaneruwihawete a'e, wiko wanuwihaw romo paw rupi katete a'e. Heta tuwihaw ko ywy rehe a'e wà no. Heta putar tuwihaw amo 'ar mehe a'e wà nehe no. Zaneruwihawete wiko wanuwihaw romo paw rupi katete a'e no. ²² Tupàn a'e, umuigo kar Zaneruwihawete a'e teko paw wanuwihaw romo a'e, ma'e paw wazar romo a'e no. Omono Zaneruwihawete hehe uzeruzar ma'e paw wanupe a'e no. Naheta kwaw amo Zanezar a'e. ²³ Zane hehe uzeruzar ma'e zane, hetekwer ài zaiko zane. A'e rupi Zaneruwihawete a'e kury, uhyk ma'e ài hekon a'e kury, ta'e ximuhyk zane xe, hehe zanezeruzar mehe zane xe. Azeharomoete pa. Ywak ywy paw iapo har a'e, wiko zanepy'a pe a'e. Ximynehem ywy'a 'y pupe zane. Nezewe-

gatete Zaneruwihawete umynehem zanepy'a a'e,
Wekwe pupe a'e.

2

Zaiko wikuwe ma'e romo zane kury

¹ Kwehe mehe peiko tatahu pe oho ma'e rà m romo pe. Peiko umàno ma'e kwer ài. Ta'e nape-
ruzar kwaw Tupàn ze'eg pe xe. Ta'e pezapo ikatu
'ym ma'e peho peiko a'e 'ar rehe xe. ² A'e 'ar rehe
peiko ikatu 'ym ma'e iapo har romo, amogwer
ywy rehe har wazàwe. Peruzar tekwe ikatu 'ym
ma'e wanuwihaw ze'eg peho peiko. A'e tuwihaw
a'e, Zurupari her romo a'e. Weruze'eg Tupàn ze'eg
heruzar 'ymar wanereko ko 'ar rehe a'e wà kury.
³ Izypy mehe zane paw zaiko a'e teko ikatu 'ym
ma'e iapo har wazàwe zane. Xiapo zaneremiapo
putar haw zaha zaiko. Zaneretekwer ipurapo wer
ikatu 'ym ma'e rehe a'e. A'e rupi xiapo zane.
Zanepy'a ipurapo wer ikatu 'ym ma'e rehe a'e wà.
A'e rupi xiapo zane. Amogwer wazàwe zaiko.
A'e rupi tatahu kutyr oho ma'e romo zaiko. Ta'e
Tupàn uzepyk ikatu 'ym ma'e iapo har wanehe a'e
xe, tatahu pe wamono kar pà a'e xe.

⁴ Tupàn zanepuhareko katu tuwe a'e. Zanea-
mutar katu tuwe no. ⁵ Tatahu kutyr oho ma'e
romo zaiko zane, ta'e naxiruzar kwaw Tupàn ze'eg
zane xe. Umàno ma'e kwer ài zaiko. Zanemuigo
kar wi Zaneruwihawete inuromo a'e. Zanepyro
tatahu wi a'e, ta'e zanepuhareko katu tuwe a'e
xe. ⁶ Zaneruwihawete Zanepyro har rehe zaneze-
mono'og mehe, Tupàn zanemugweraw kar in-
uromo a'e. A'e rupi zaiko putar pureruze'eg

ma'e romo zane nehe, ywate Zezuz ipyr zanereko mehe zane nehe. ⁷ Tupàn uzapo nezewe a'e, ta'e zanepuhareko katu tuwe a'e xe, ta'e ipurexak kar wer upurupuhareko haw purupe a'e xe. Umur Zaneruwihawete Zezuz zanerekuzaromo a'e, zanepyro pà a'e, ta'e zaneamutar katu a'e xe.

⁸ Tupàn pepuhareko katu a'e, a'e rupi pepyro tatahu wi a'e. Ta'e pezeruzar Zezuz rehe pe xe. Napepuner kwaw ma'e iapo haw rehe pezepyro kar pà. Nan. Tupàn pepyro imekuzar kar 'ym pà a'e. ⁹ — Tupàn hepyro a'e, ta'e hekatuahy ihe xe, napepuner kwaw peze haw rehe nehe, ta'e napepuner kwaw ma'e iapo haw rehe pezepyro kar pà Tupàn pe xe. Pepyro a'e, imekuzar kar 'ym pà a'e. ¹⁰ Tupàn zaneapo a'e. — Ikatuahy ma'e iapo har romo azapo ihe wà, i'i zanewe. Izyppy mehe naxiapo kwaw a'e ikatuahy ma'e zane. A'e rupi zanemono'og Zaneruwihawete Zezuz inuromo a'e kury. A'e rupi ko 'ar rehe xiapo a'e ikatuahy ma'e zaha zaiko kury. Ta'e uzapo kar zanewe a'e xe.

Zaiko Zaneruwihawete inuromo zane kury

¹¹ Zutew 'ym romo pezexak kar pe. — Pirera'i imonohok kar 'ymar, i'i zutew peme a'e wà, penehe uze'eg zemueteahy pà a'e wà. — Pirera'i imonohok kar har, i'i waiko uzeupe wà, Tupàn hemiruze'eg romo weko haw hexak kar pà purupe wà. Pema'enukwaw peneko awer rehe. ¹² A'e 'ar rehe naperuzar kwaw Zaneruwihawete ze'eg. Amo ae ywy rehe har ài peiko. Uiwy rehe wiko 'ym ma'e ài peiko. Napeiko kwaw Tupàn hemiruze'eg romo. Kwehe mehe Tupàn

umume'u tuwe ma'e wemiruze'eg wanupe a'e, zutew wanupe a'e. Numume'u kwaw a'e ma'e peipy wanupe. A'e rupi peipy nuàro kwaw upyro àwàm a'e wà. Nuàro kwaw Tupàn pyr oho àwàm wà. Napeàro kwaw pe no. Napemuwete kwaw Tupàn peiko. ¹³ Ko 'ar rehe kury, napeiko kwaw nezewe kury. Peiko Zeneruwihawete Zezuz ze'eg heruzar har romo kury. Tupàn wi utyryk ma'e romo peiko kwehe mehe. Ize'eg heruzar har romo peiko kury, ta'e umàno Zezuz penekuzaromo a'e xe, uwykwer hakook pà a'e xe. ¹⁴ Aze heta pàrirogaw uhua'u ma'e mokoz teko wamyteromo nehe, a'e mehe a'e teko nupuner kwaw uzemyrypar haw rehe wà nehe. Nezewegatete izypy mehe zutew wiko Tupàn hemiruze'eg romo a'e wà. Zutew 'ym nuiko kwaw hemiruze'eg romo a'e wà. A'e rupi zutew 'ym na'ikatu kwaw zutew wanupe wà. Wàmàtyry'ymaw nuzawy kwaw pàrirogaw wamyteromo. Zeneruwihawete imàno awer nuzawy kwaw a'e pàrirogaw heitykaw a'e. A'e rupi zutew 'ym upuner Tupàn hemiruze'eg romo weko haw rehe wà kury, zutew wainuromo wà kury, wanehe uzemuryparypar pà wà kury. ¹⁵ — Kwehe mehe azapo kar ma'e tetea'u peme ihe, ma'e tetea'u rehe pemuzekwaku kar pà ihe, pemukatu kar pà heruwa rupi ihe, i'i Tupàn iko zutew wanupe kury. — Pepytu'u a'e ma'e iapo re nehe kury, a'e ma'e rehe pezekwaku re nehe kury, i'i iko wanupe. — Xo Zeneruwihawete rehe zo pezeruzar nehe kury, a'e rupi peiko putar zutew wànàm ài nehe kury, wamyrypar romo peneko pà nehe kury, wainuromo Zeneruwihawete inuromo pezemono'og pà nehe

kury. ¹⁶ Zaneruwihawete umàno ywyrà kanetar rehe a'e, zutew wanekuzar romo a'e, zutew 'ym wanekuzaromo a'e no. Teko paw rupi katete a'e wà kury, upuner hehe uzeruzar haw rehe a'e wà kury, Tupàn hemiruze'eg romo wiko pà a'e wà kury. A'e rupi zutew upuner zutew 'ym wanehe iakatuwaw katu haw rehe wà kury. Ta'e zutew 'ym a'e wà xe, wànàm ài wanekon a'e wà kury xe. ¹⁷ A'e rupi Zaneruwihawete ur ywy rehe a'e, teko wanekuzaromo umàno àwàm rehe ze'egaw imume'u pà a'e, teko nànnàn a'e. Umume'u zutew wanupe. Hemiruze'eg ipy romo wanekon wà. Ize'eg heruzar har romo wanekon wà. Umume'u kar iko zutew 'ym wanupe kury. Hemiruze'eg ipy 'ym romo wanekon wà. Ize'eg heruzar 'ymar romo wanekon wà. ¹⁸ Zaneruwihawete umàno zanerekuzaromo a'e, a'e rupi zutew a'e wà, zutew 'ym a'e wà no, upuner oho haw rehe zaneru huwa rupi paw rupi a'e wà kury, ta'e xiriko hekwe zanepy'a pe paw rupi zane xe.

¹⁹ A'e rupi pe zutew 'ym pe kury, napeiko kwaw amo ae ywy rehe har ài ko 'ar rehe pe kury. Peiko Tupàn hemiruze'eg romo kury. Peiko amogwer Tupàn hemiruze'eg wànàm ài kury. Peiko Tupàn ipurumuzàmuzàg ài kury. ²⁰ Tupàn hemiruze'eg a'e wà, tàpuz ài wanekon a'e wà, ta'e Tupàn wiko wainuromo a'e xe. Ta'e wiko wapy'a pe xe. Tupàn ze'eg imume'u har a'e wà, Zezuz hemi-mono karer a'e wà no, tàpuz ywyrà ài wanekon a'e wà. Zaneruwihawete a'e no, ita tàpuz iwy pe har ài hekon a'e no. Zane tàpuz iàrukàg ài zaiko zane. Tàpuz 'aromo har ài zaiko no. Zatyryk ikatu 'ym ma'e wi zane, zazemonokatu pà Tupàn

pe zane. Nezewe mehe hàpuz ikatu putar izupe nehe. ²¹ Zaneruwihawete a'e, umupu'àm tàpuz iko a'e. Zanemuigo kar iko Tupàn hàpuzuhu uzeupe uzemonokatu ma'e romo a'e. ²² Nezewe zane no. Zaneruwihawete zanemono'og uzeinuromo, amogwer Tupàn hemiruze'eg wainuromo no. Tupàn umur Wekwe zanepy'a pe. Hàpuz ài heko haw ài zaiko izupe kury.

3

Pawru umume'u Tupàn ze'eg zutew 'ym wanupe a'e

¹ A'e rupi aze'eg teko Tupàn pe ihe. Ihe Pawru ihe. Hemunehew kar a'e wà, ta'e amume'u Zaneruwihawete Zezuz heko haw peme ihe xe, zutew 'ym wanupe ihe xe. ² Peinu hema'ereko haw rehe ze'egaw pe. Hepuhareko katu Tupàn a'e. A'e rupi hemono kar purupe. — Emume'u Zezuz rehe ze'egaw teko wanupe nehe, i'i ihewe. A'e rupi pepuner ize'eg henu haw rehe no. ³ Tupàn wexak kar wemiapo rà m kwehe arer ihewe a'e. Nuexak kar kwaw a'e ma'e teko kwehe arer wanupe. Amume'u a'e ma'e peme ihe, pape rehe imuapyk pà ihe. Na'ipukua'u kwaw a'e heze'eg. Kwehe mehe teko nukwaw kwaw Zaneruwihawete rehe ze'egaw a'e wà, ta'e Tupàn numume'u kar kwaw wanupe xe. ⁴ Aze pemugeta heremimuapyk kwer nehe, pekwaw putar Zaneruwihawete rehe ze'eg ikwaw pyr 'ym nehe, ihe ài nehe. ⁵ Kwehe mehe Tupàn numume'u kwaw a'e ma'e teko wanupe a'e. Xo ko 'ar rehe kury, Hekwe umume'u iko uze'eg imume'u har wanupe kury, Zaneruwihawete hemimono karer wanupe kury. ⁶ Amume'u putar

Tupàn hemiapo rà m ikwaw pyr 'ym xe tà rityka'i peme kury. Tupàn umume'u kar uze'eg purà g iko zutew 'ym wanupe a'e kury. Kwehe mehe Tupàn umume'u ikatu ma'e wemiapo rà m a'e, zutew wanupe uze'eg pà a'e. Ko 'ar rehe uzapo ikatu ma'e zutew 'ym wanupe no. Zutew 'ym uzemono'og zutew wainuromo wà kury, pitài teko romo wiko pà wà kury. A'e rupi Tupàn upyro putar zutew 'ym wà nehe, aze zutew 'ym uzeruzar Zanneruwihawete Zezuz rehe wà nehe. Upyro putar zutew wà nehe no, aze zutew uzeruzar Zanneruwihawete Zezuz rehe wà nehe no. Zutew uzemono'og putar zutew 'ym wainuromo wà nehe, uzemuànàm pà wà nehe.

⁷ Uhua'u Tupàn ikà gaw a'e. Umur ukà gaw ihewe, a'e rupi amume'u ize'eg purà g aha teko purupe ihe kury. Aiko ize'eg imume'u har romo kury. ⁸ Ihe naiko wera'u kwaw amogwer wanuwi ihe, amogwer Tupàn hemiruze'eg wanuwi ihe. Tupàn umur uze'eg ihewe a'e, zutew 'ym wanupe hemono kar pà a'e. Zaiko putar hemetarer katu ma'e à i Zanneruwihawete inuromo zane nehe. Tupàn umume'u kar nezewe haw kwez zutew 'ym wanupe kury.

⁹ — Exak kar heremiapo rà m ikwaw pyr 'ym nehe, teko nà nàn nehe, i'i ihewe. Tupàn a'e, ma'e paw iapo har a'e, umim wemiapo rà m puruwi kwehe mehe a'e. ¹⁰ A'e rupi, ko 'ar rehe kury, omono'og wemipyro kwer iko uzeupe a'e wà kury. Tupàn heko haw pe har wanuwihaw a'e wà, ywate har ikà g ma'e a'e wà no, wexak putar hemipyro kwer ikatu haw a'e wà kury. A'e rupi ukwaw putar Tupàn hemigwaw a'e wà nehe

kury. Xiroxiroahy hemigwaw. Ipuràg eteahy no. ¹¹ Izyppy mehe Tupàn ipurukwaw kar wer tuwe wemigwaw teko wanupe a'e. A'e rupi ukwaw kar iko kury. Umur kar Zanezar Zanneruwihawete Zezuz ko ywy rehe a'e, imumàno kar pà zanerekuzaromo a'e, wemigwaw ikwaw kar pà purupe a'e. ¹² Zaiko Zezuz hekwe inuromo zane. Zazeruzar hehe no. A'e rupi zapuner Tupàn huwa rupi zaneho haw rehe nehe. Nazyze kwaw izuwi nehe, huwa rupi zaneho mehe nehe. ¹³ Aenz putar ma'e peme kury. Apuraw ma'erahy teko penekuzaromo ihe. Pezemumikahy zo heremipuraw rehe nehe. — Tupàn na'ikàg kwaw a'e, ta'e numupytu'u kar kwaw Pawru ma'erahy ipuraw ire a'e xe, peze zo nehe. Pekàg tuwe nehe, xo nezewe mehe teko uze'egatu putar penehe a'e wà nehe. — Azeharomoete Tupàn hemiruze'eg ikatuahy a'e wà pa, i'i putar peme a'e wà nehe.

Zaneamutar katu Zezuz a'e

¹⁴ A'e rupi tuweharupi azeamumew Zanezar huwa rupi, hepenàràg rehe heapyk pà ihe, izupe heze'eg pà ihe. ¹⁵ Ta'e zaneru a'e xe, umur uwer teko nànàn a'e xe, zaneve a'e no xe. Umur uwer ywak rehe har wanupe, ywy rehe har wanupe no. (— Tupàn ipurumuzàmuzàg a'e wà, i'i teko Tupàn hemiruze'eg wanupe wà.) ¹⁶ Aenz ma'e teko Tupàn pe ihe, ta'e ma'e paw hereko har romo hekon a'e xe, ta'e ikàg tuwe a'e xe, ta'e ipuràg eteahy a'e no xe. Tuwe umur Wekwe peme a'e nehe no. A'e rupi pekàg putar pe nehe no, pezeruzar haw rehe pe nehe no xe. Pepy'a ikàg

putar nehe no. ¹⁷ Aenoz putar amo ae ma'e izupe no. Tuwe Zanneruwihawete hekwe wiko pepy'a pe nehe, ta'e pezeruzar hehe pe xe. Ma'e 'yw ikàg a'e, ta'e hapo ywypahy oho a'e xe. Nezewegatete pekàg no, ta'e pezeamutamar katu peiko xe. Tàpuz ikàg ma'e a'e, nu'ar kwaw a'e, ta'e heta ita iwy pe a'e xe. Puramutar haw nuzawy kwaw ita a'e. Pezeamutamar katu tuwe nehe. A'e mehe pekàg putar nehe. ¹⁸ A'e rupi pekwaw putar Zanneruwihawete ikatu haw pe nehe. Amogwer Tupàn hemiruze'eg ukwaw putar paw rupi a'e wà nehe no. Zaneamutar katu a'e. Uzamutar katu tuwe teko paw rupi katete a'e wà no. Na-heta kwaw ni pitài teko hemiamutar 'ym a'e wà. ¹⁹ Teko nukwaw katu kwaw ipuruamutar katu haw wà. Pekwaw wewer putar ipuruamutar katu haw nehe. Napekwaw kwaw paw rupi nehe, ta'e zawaiw katu ikwaw katu haw xe. Pekwaw wewer putar nehe, a'e rupi Tupàn pemuigo kar putar uzezàwe a'e nehe. Umynehem putar pepy'a Wekwe pupe ukàgaw pupe ukatu haw pupe a'e nehe no.

²⁰ Aze xinoz ikatu ma'e izupe nehe, upuner tuwe a'e ma'e imur haw rehe zanewe nehe. Upuner amo ae ma'e iapo haw rehe zanewe nehe no. Aze ma'e ikatu zanewe, upuner a'e ma'e imur haw rehe zanewe a'e. Upuner amo ae ma'e zanneremimume'u 'ym imur haw rehe zanewe no. Ta'e umur ukàgaw zanewe a'e xe. ²¹ Ikàg wera'u a'e, ipuràg eteahy a'e no. Tuwe hehe uzeruzar ma'e umume'u ikàgaw ipuràgaw a'e wà nehe. Tuwe umume'u Zanneruwihawete Zezuz ikàgaw ipuràgaw a'e wà nehe no. Tuwe umume'u

ko 'ar rehe wà nehe, amo 'ar rehe wà nehe no, tuweharupi wà nehe no. Azeharomoete.

4

Uzeruzar ma'e wiko Zanneruwihawete hetekwer ài a'e wà

¹ Hemunehew kar tuwihaw a'e wà. Aiko xe zemunehew paw pe ihe kury, ta'e Zanezar hemiruze'eg romo aiko ihe xe. Izypy mehe Tupàn penenoz uzeupe a'e, wemiruze'eg romo pemuigo kar pà a'e. A'e rupi azapo kar ma'e peme ihe kury. Pezapo tuwe Tupàn hemiapo putar haw nehe. ² Peiko wera'u zo amogwer wanuwi nehe. Pezeàmàtyry'ym zo nehe. Aze amo uzapo ikatu 'ym ma'e peme nehe, pekàg nehe, pepuruzukaiw zo izupe nehe. Pezepytywàtywà nehe, pezeamutamutar katu pà nehe. Aze amo uzapo ikatu 'ym ma'e nehe, pepytywà nehe, Tupàn pe imuzewyr kar pà nehe. ³ Tupàn Hekwe wiko pepy'a pe a'e. A'e rupi pepurapo wer Tupàn hemiapo putar haw rehe. Nezewe mehe pezemono'og pitài teko ài. Pepytu'u zo iapo re nehe. Ta'e pezemono'og Tupàn ikatu haw inuromo pe xe. ⁴ Uzeruzar ma'e paw pitài teko ài wanekon a'e wà. Pitài tekwe wiko zanepy'a pe a'e, Tupàn Hekwe a'e. Pitài ma'e xiàro zaiko. Tupàn heko haw pe zaneho àwàm xiàro. Kwehe mehe Tupàn zanerexarexak a'e, uzepyr zaneho àwàm hàro kar pà zanehe a'e. ⁵ Pitài zo Zanezar. Pitài rehe zo zazeruzar. Zazemuzahazahak kar, a'e rupi Tupàn Zanezar romo heko haw xixak kar purupe. Pitài zo a'e. ⁶ Pitài zo Tupàn a'e. Teko paw wanu ài hekon. Teko paw wazar romo hekon no. Uma'ereko iko, ma'e iapo kar pà

teko nànnàn no. Puruinuromo paw rupi hekon a'e, ma'e inuromo paw rupi hekon a'e no. Wiko tuwe peinuromo.

⁷ Zanneruwihawete umur ukàgaw uzeruzar ma'e wanupe a'e, ikatu ma'e iapo kar pà wanupe pitàitàigatu a'e. Wemiapo putar haw uzapo kar wanupe. Uzapo kar amo ma'e amo pe. Uzapo kar amo ae ma'e amo ae pe no. Pitàitàigatu uzapo ma'e Zanneruwihawete hemimutar rupi wà. ⁸ Nezewe i'i Tupàn ze'eg pape rehe imuapyk pyrer kwehe arer a'e.

— Kwehe mehe Zanneruwihawete uzeupir oho ywate a'e. Tuwihawete romo hekon a'e kury.

A'e rupi hehe uzeruzar ma'e noho kwaw tatahu pe a'e wà kury.

Tuwihawete romo hekon, a'e rupi uzapo kar ikat-uahy ma'e iko teko wanupe no.

⁹ A'e 'ym mehe wezyw wà ywy rehe.

¹⁰ — Wezyw ma'e kwer, za'e izupe. A'e ae ywate oho ma'e kwer romo hekon a'e kury. Ywak nànnàn hekon. Ywy nànnàn hekon no. Umynehem ywak ywy Wekwe pupe. ¹¹ A'e ae uzapo kar ikatu ma'e teko wanupe. Umuigo kar amo wemimono kar romo ywy nànnàn a'e wà. Umuigo kar amo Tupàn ze'eg imume'u har romo a'e wà no. Umuigo kar amo ze'eg puràg imume'u har romo a'e wà no. Umuigo kar amo uzeruzar ma'e waneruze'egar romo a'e wà no. Umuigo kar amo Tupàn ze'eg rehe upurumu'e ma'e romo a'e wà no. ¹² A'e ma'e uzapo a'e, Tupàn hemiruze'eg paw wamuhyk

pà a'e. A'e rupi hemiruze'eg uzapo putar hemi-
 apo putar haw a'e wà nehe. A'e rupi ikàg putar
 uzeruzar haw rehe wà nehe, Zezuz hetekwer
 imuhyk pà wà nehe. ¹³ Nezewe mehe zane paw
 rupi zaiko putar pitài teko romo zanezeruzar haw
 rupi nehe. Ta'e xikwaw wera'u putar Tupàn Ta'yr
 zane nehe xe. Nezewe mehe zaiko putar teko
 tyàro ma'e romo nehe, zahem putar Zanneruwi-
 hawete tua'u haw zàwenugar ài zane nehe no.
¹⁴ Kwarer a'e wà, uzeruzar wyzài temu'emaw rehe
 a'e wà. Nazaiko kwaw kwarer ài nehe. Nazaiko
 kwaw kanu ykotok hemiraha ài nehe. Ta'e yko-
 tok uhua'u ma'e weraha kanu a'e xe, oho àwàm
 me a'e xe. Nezewegatete hemu'em ma'e ipuru-
 muzeruzar kar wer zepe zanerehe wemu'emaw
 rehe a'e wà. Nazazeruzar kwaw hehe zane nehe.
 Aze miar nuexak kwaw upyhykaw nehe, uzepy-
 hyk putar ipupe nehe. Nezewegatete a'e hemu'em
 ma'e a'e wà no, omono'og amogwer uzepyr a'e
 wà, wanupe wemu'em pà a'e wà. ¹⁵ Nazazeruzar
 kwaw waze'eg rehe. Ximume'u tuwe ze'eg aze-
 haromoete har nehe. Tekwe Puràg uzamutar
 katu kar teko zane a'e wà, wanupe zaneze'eg
 mehe a'e wà. Tuwe zanetua'u nehe. Tuwe zaiko
 Zanneruwihawete ài nehe. Ta'e zaiko hetekwer ài
 zane xe. Wiko wetekwer iàkàg ài a'e no. ¹⁶ Zaiko
 hemiruze'eg romo zane. Xiruzar ize'eg zaiko no.
 Zaiko hetekwer pegegwer ài. Hetekwer pegegwer
 a'e wà, uzemono'ogatu tuwe a'e wà. Amo omogatu
 amogwer wanehe a'e. Aze hetekwer pegegwer
 ikatu wà nehe, hetekwer ikatu putar nehe no,
 ikàg putar nehe no. Zane kàg putar nehe no, aze
 zazeamutamutar katu zane nehe no.

Zanereko haw ipyahu Zezuz inuromo zane

¹⁷ A'e rupi nezewe a'e peme Zanezar her rehe ihe nehe. Peiko zo hehe uzeruzar 'ym ma'e wazàwe nehe. Na'ima'enukwaw kwaw ikatu ma'e rehe a'e wà. ¹⁸ Pyhaw wata ma'e ài wanekon wà, ta'e na'ima'enukwaw wer kwaw ikatu ma'e rehe a'e wà xe. Umàno ma'e kwer ài wanekon wà, ta'e Tupàn numuigo kar kwaw uzepyr a'e wà nehe xe. Ikatu 'ym ma'e iapo mehe wà, nuzemu-mikahy kwaw wà. ¹⁹ Ikatu 'ym ma'e iapo mehe wà, na'imaranager pixik kwaw wà. Uzapo ikatu 'ym ma'e tetea'u waiko wà. Nuzeagaw kwaw upytu'u haw rehe iapo re wà.

²⁰ Napezemu'e kwaw agwer ma'e rehe, Zaneruwihawete rehe pezemu'e mehe pe. ²¹ Azeharomoete peinu hehe ize'egaw. Peiko hemiruze'eg romo. Pemu'e amogwer pe wà no, ze'eg azeharomoete har rehe pe wà no, Zezuz rehe ze'egaw rehe pe wà no. ²² Pezapo wi wi zo penemiapo kwer kwehe arer ikatu 'ym ma'e nehe. Pepy'a pe pema'enukwaw pawer kwehe arer a'e, uzapo kar ikatu 'ym ma'e peme tuweharupi a'e. Pepuir izuwi nehe kury. Ta'e pemuaiw iko a'e xe. Ta'e hemu'em peme a'e xe, ikatu 'ym ma'e iapo kar pà peme a'e xe. — Aze erezapo ikatu 'ym ma'e nehe, nerurywete putar nehe, i'i mua'u iko newe. ²³ Tuwe Tupàn umupyahu kar pepy'a a'e nehe, pema'enukwaw paw iapo katu pà a'e nehe no. (A'e mehe amo ae ma'e ikatuahy ma'e rehe pema'enukwaw putar nehe.) ²⁴ Aze zane kamir izemàner nehe, xityk nehe. Ximunehew putar ipyahu ma'e zane nehe. Nezewegatete pezapo ikatu ma'e nehe kury, ikatu

'ym ma'e rehe pema'enukwaw 'ym pà nehe kury. Kwehe mehe pepurapo wer ikatu 'ym ma'e rehe. Ko 'ar rehe Tupàn peapo ipyahu ma'e ài a'e kury. A'e rupi pezapo putar ikatuahy ma'e hemimutar rupi nehe kury.

Teko haw pyahu ma'e rehe zanereko haw

²⁵ Penemu'em zo pezeupeupe nehe, amo wanupe nehe. Tuweharupi pemume'u ze'eg azeharomoete har amogwer uzeruzar ma'e wanupe nehe, penuwake har wanupe nehe. Ta'e zaiko Zaneruwihawete hetekwer ipegegwer ài paw rupi zane xe. Aze zaneremu'em zanezeupeupe nehe, zaneremu'emaw nuzawy kwaw Zezuz hetekwer imugaz taw nehe. Uzemumikahy putar henu mehe nehe. ²⁶ Aze amo uzapo ikatu 'ym ma'e nehe, aze peikwahy hehe nehe, aze pekwahy haw uzapo kar ikatu 'ym ma'e peme nehe, na'ikatu kwaw nezewe mehe nehe. Peneharaz hemiapo kwer wi a'e 'ar mehe we nehe. Tuwe kwarahy nuixe kwaw pekwahy mehe we nehe.

²⁷ Aze napepytu'u kwaw peikwahy re tàrityka'i nehe, Zurupari uzapo kar putar ikatu 'ym ma'e peme nehe. A'e rupi, — Pepytu'u tàrityka'i peikwahy re nehe, a'e peme.

²⁸ A'e ma'e rehe imunar ma'e a'e wà nehe kury, pemupytu'u kar wamunar ire ma'e rehe pe wà nehe kury. Tuwe uzyppyrog uma'ereko pà wà nehe. Tuwe nezewe omono'og wemi'u rà m uma'e rà m hekuzar wà nehe. A'e rupi a'e ae upuner ma'e hereko 'ymar wapytywà haw rehe a'e wà nehe no. ²⁹ Pemume'u zo ze'eg iaiw

ma'e amo pe nehe. Xo ze'egatu zo pemume'u purupe nehe. A'e rupi pepytywà putar amogwer pe wà nehe, wazeruzar haw rehe pe wà nehe. A'e rupi peze'egaw umukatu putar amogwer a'e wà nehe no. ³⁰ Pemuzemumikahy kar zo Tupàn Hekwe Puràg nehe. Na'iakatuwawahy kwaw ikatu 'ym ma'e rehe a'e. Aze pezapo ikatu 'ym ma'e nehe, uzemumikahy putar nehe. Ta'e Tupàn umur Wekwe pepy'a pe a'e xe, wemiruze'eg romo peneko haw hexak kar pà purupe a'e xe. Nezewe xikwaw ko ma'e zane. Amo 'ar mehe Tupàn pepyro putar Zurupari wi a'e nehe, pemuigo kar pà uzepyr a'e nehe. ³¹ Pepytu'u pezekutukutuk ire nehe. Pepytu'u pezehezehe peakatuwatuawahy 'ym ire nehe. Aze peikwahy nehe, pepytu'u tàrityka'i nehe. Peze'eg ahyahy zo amo pe nehe. Peze'eg zemueteahy zo amo rehe nehe. Pepuir ikatu 'ymaw wi paw rupi katete nehe. ³² Xo ikatuahy ma'e zo pezapo amo wanupe nehe. Aze amo upuraraw ma'erahy nehe, pezemumikahy nehe no. Aze amo uzapo ikatu 'ym ma'e peme nehe, peneharaz hemiapo kwer wi nehe, imunàn pà nehe. Ta'e Tupàn heharaz penemiapo kwer ikatu 'ym ma'e wi a'e xe. Nuzepyk kwaw penehe nehe, ta'e Zanneruwihawete umàno penekuzaromo a'e xe.

5

Zaiko Tupàn purumuzàmuzàg romo zane

¹ Tupàn peamutar katu a'e. A'e rupi peiko ipurumuzàmuzàg ài pe. A'e rupi pepuramutamutar izàwe nehe.

² Zeneruwihawete zaneamutar katu a'e. A'e rupi umàno zanerekuzaromo. Nezewegatete pezamutamutar katu amogwer pe wà nehe no. A'e rupi ikatuahy ma'e pezapo putar wanupe nehe no. Pezemono Tupàn pe nehe. Aze pekatu nehe, hurywete putar a'e nehe. Izupe pezemono haw nuzawy kwaw yhyk hyàkwenaw izupe. Hyàkwen yhyk purupe. Nezewegatete Tupàn hurywete putar penehe nehe.

³ Peiko Tupàn hemiruze'eg romo pe. A'e rupi, tuwe pepyr har nuker kwaw wemireko 'ym wapuhe nehe, umen 'ym wapuhe nehe. Tuwe pepyr har nuze'egaiwete kwaw nehe. Tuwe nuzapo kwaw wyzài ikatu 'ym ma'e nehe no. Tuwe ni amo nahewyrowyroahy kwaw temetarer tetea'u rehe uzeupe nehe. Tuwe na'ipurupyro wer kwaw temetarer rehe amo wanuwì nehe.

⁴ Peze'egaiwete zo nehe. Peze'eg zo ma'e kwaw par 'ym ài nehe. Peze'eg urywahy e zo ikatu 'ymaw rehe nehe. Aze pezapo nezewe nehe, na'ikatu kwaw peneko haw nehe. Penemiapo kwer na'ipuràg kwaw Tupàn huwa rupi nehe. Aze peze'egatu Tupàn pe nehe, ikatu haw imume'u pà izupe nehe, ikatu wera'u nezewe mehe nehe.

⁵ Azeharomoete pepuner ko ze'eg rehe pezeruzar haw rehe nehe. Zeneruwihawete a'e nehe, Tupàn a'e nehe no, weraha putar wemiruze'eg uzepyr a'e wà nehe. Kuzà wyzài a'e wà, kuzà wyzài puhe oho ma'e a'e wà no, noho pixik kwaw wapyr a'e wà nehe. Ni amo noho kwaw Tupàn pyr nehe. Uze'egaiwete ma'e a'e wà nehe no, ma'eaiwete iapo har a'e wà nehe no, noho kwaw wapyr a'e wà nehe no. Uzemuiroiroahy ma'e a'e wà nehe

no, noho kwaw wapyr a'e wà nehe no. Ta'e uze-muiroiroahy ma'e a'e wà xe, tupàn a'ua'u imuwete katu har ài wanekon a'e wà xe, ta'e uzamutar katu wemetarer a'e wà xe, Tupàn iamutar katu 'ym pà a'e wà xe.

Tatainy rehe zanereko haw

⁶ Aze awa hemu'em peme nehe, — Pezapo agwer ma'e nehe, ta'e Tupàn nuzepyk kwaw penehe nehe xe, aze i'i peme nehe, pezekaiw zo hehe nehe. Aze teko uzapo agwer ikatu 'ym ma'e wà nehe, Tupàn uzepyk putar tuwe wanehe nehe. Ta'e nuzeruzar kwaw ize'eg rehe wà xe. ⁷ A'e rupi pezemuryparypar zo agwer teko wanehe nehe. ⁸ Pe kwehe mehe pe, peiko pyhaw wata ma'e ài pe, ta'e ikatu 'ym ma'e iapo har romo peiko pe xe. Ko 'ar rehe peiko Tupàn hemiruze'eg romo kury. A'e rupi peiko 'aromo wata ma'e ài kury. Ta'e ikatu ma'e iapo har romo peiko kury xe. Peiko tuweharupi 'aromo wata ma'e ài nehe ty wà, Tupàn ikatu haw rehe peneko pà nehe ty wà. ⁹ Tatainy ihyape haw a'e, xo ikatu haw zo uzapo kar purupe a'e. Ikatuahy ma'e romo upurumuigo kar a'e, azeharomoete har heruzar har romo no. ¹⁰ Pekar Tupàn hemimutar iapo pà izupe nehe. ¹¹ Petyryk ikatu 'ym ma'e wi nehe, amogwer wanemiapo kwer ikatu 'ym ma'e wi nehe. Pyhaw wata ma'e ài wanekon a'e wà. Ta'e ikatu 'ym ma'e iapo har romo wanekon a'e wà xe. Aze ma'e'yw na'i'a pixik kwaw nehe, na'ikatu kwaw zanewe nehe. Nezewegatete a'e teko a'e wà no. Nuzapo pixik kwaw ikatu ma'e wà, a'e rupi na'ikatu kwaw Tupàn pe wà. Aze tatainy uhyape katu nehe,

umumaw ipytunaw nehe. Nezewegatete aze pemume'u Tupàn ikatu haw wanupe nehe, ikatu 'ym ma'e iapo har wanupe nehe, teko upytu'u putar ikatu 'ym ma'e iapo re wà nehe. ¹² Uzapo ikatu 'ym ma'e teko wanuwa rupi 'ym a'e wà. Namume'u kwaw wanemiapo kwer ikatu 'ym ma'e kwez xe ihe, ta'e hemaranugar tuwe imume'u mehe ihe xe. ¹³ Aze tatainy uhyape katu tàpuz me nehe, uhyape putar ma'e paw nehe. A'e rupi ma'e tàpuz me har paw uzexak kar zanewe a'e. Nezewegatete aze Tupàn hemiruze'eg uzapo ikatu ma'e a'e wà nehe, amogwer ima'enukwaw putar wemiapo kwer rehe a'e wà nehe no. — Na'ikatu kwaw heremiapo kwer ihe, i'i putar uzeupe a'e wà nehe. ¹⁴ Aze zazeruzar Zaneruwihawete rehe nehe, zaiko putar 'aromo wata ma'e ài nehe. A'e rupi Tupàn i'i nezewe a'e, uze'eg imuapyk kar pà pape rehe a'e.

Pe uker ma'e pe.

Peme'e nehe.

Pepu'àm pemàno haw wi pekweraw pà nehe

A'e mehe Zaneruwihawete uhyape katu putar penehe a'e nehe.

¹⁵ A'e rupi peme'egatu peneko haw rehe nehe. Aipo peiko ikatu ma'e iapo har romo. Peiko zo Tupàn kwaw 'ymar ài nehe. Peiko Tupàn kwaw par romo nehe. ¹⁶ Tuweharupi pezapo ikatuahy ma'e peho peiko nehe. Ta'e ko 'ar rehe teko uzapo ikatu 'ym ma'e tetea'u waiko a'e wà xe.

¹⁷ Peiko zo iranaiwa'u ma'e romo nehe. Pekwaw Tupàn hemiapo putar haw nehe, ta'e ipurapo

kar wer ma'e rehe wemimutar rupi peme a'e xe. ¹⁸ Peka'u zo nehe. Aze awa uka'u a'e nehe, umuaiw putar weko haw a'e nehe. Tuwe Tekwe Puràg pemynehem ukàgaw pupe nehe. ¹⁹ Pezegar pezeupeupe nehe, Zanneruwihawete ikatu haw imume'u pà Tupàn pe nehe. Pezegar pezeupeupe nehe, penurywete haw imume'u pà Tupàn pe nehe. Ta'e Zezuz a'e xe, tuwihawete romo hekon a'e xe. Pezegar pezeupeupe nehe, penurywete haw imume'u pà Tupàn pe nehe, ta'e pezeruzar Zanneruwihawete Zezuz rehe xe. Pemuzàg zegar haw Zanezar pe nehe no, ikatu haw imume'u pà pepy'a pe nehe no. ²⁰ Tuweharupi pemume'u Tupàn zanneru ikatu haw izupe nehe, Zanezar Zezuz Zanneruwihawete her rehe nehe, hemimur kwer paw rehe nehe, hemiapo kwer paw rehe nehe no.

Uze'eg Pawru awa hemireko ma'e wanupe a'e kury, kuzà imen ma'e wanupe a'e no

²¹ Pe pitàitàigatu pe nehe, peiko wera'u zo amogwer wanuwi nehe. Tuwe pepurapo wer ikatu ma'e rehe amogwer wanupe nehe. Ta'e pemuwete katu Zanneruwihawete xe.

²² Kuzà imen ma'e a'e wà nehe, tuwe weruzar umen ze'eg a'e wà nehe, Zanezar ze'eg heruzar haw zàwegatete a'e wà nehe. ²³ Ta'e awa a'e wà xe, wemireko heruze'egar romo wanekon a'e wà xe. Ta'e nezewegatete Zanneruwihawete a'e no xe, uzehe uzeruzar ma'e waneruze'egar romo hekon a'e no xe. Zaneàkàg uzapo kar ma'e zaneretekwer wanupe a'e wà. Nezewegatete Zanneruwihawete wiko Zanezar romo a'e, ma'e iapo kar pà zaneuwe a'e. ²⁴ Tuwe kuzà weruzar umen ze'eg a'e wà

nehe. Ta'e nezewegatete uzeruzar ma'e weruzar Zaneruwihawete ze'eg a'e wà no xe.

²⁵ Ta'e nezewe Zaneruwihawete a'e no xe, uzamutar katu uzehe uzeruzar ma'e a'e wà no xe. Uzemono uzezuka kar pà wanekuzaromo a'e. Awa a'e wà nehe no, tuwe uzamutar katu wemireko nezewegatete a'e wà nehe no. Xiputuka zane kamir zane, imukatu pà zane.

²⁶ Nezewegatete Zaneruwihawete uzezuka kar a'e, wemiruze'eg ikatuahy ma'e romo zanemuigo kar pà a'e. Ta'e iporomonokatu wer zanerehe Tupàn pe uze'eg pupe a'e xe.

²⁷ Ikatuahy ma'e romo zanemuigo kar a'e, ta'e ipurumur wer zanerehe uzeupe a'e xe. Ta'e — Heremiruze'eg ikatuahy ma'e, i'i wer zanewe a'e xe. Zanepuràg eteahy putar a'e 'ar mehe nehe. Naheta pixik kwaw ikatu 'ym ma'e zanerehe nehe no. Kuzàwaza imen romo mehe nuzyzyzyzyg kwaw a'e. Uzahak a'e no, wipiwer imumaw pà uzewi a'e no. Nezewegatete uzeruzar ma'e ipuràg eteahy putar Zaneruwihawete ipyr uzemono'ono'og pà wà nehe no. Uzeruzar ma'e uzemono'og putar Zaneruwihawete ipyr a'e wà nehe, kuzàwaza uzyzyzyzyg 'ym ma'e ài a'e wà nehe, izipiwer 'ym ma'e ài a'e wà nehe.

²⁸ Awa kwer wà, uzamutar katu wetekwer wà. Nezewegatete, tuwe uzamutar katu wemireko wà nehe, wetekwer ài wà nehe. Tuwe awa uzamutar katu wemireko wà nehe, uzeamutar katu haw ài wà nehe. ²⁹ Ni amo ni'i kwaw nezewe wà. — Kwa, heretekwer na'ikatu pixik kwaw ihewe ihe, ni'i kwaw uzeupe wà. Nan. Umai'u wà. Uzekaiw katu uzehe wà. Nezewegatete Zaneruwihawete

uzekaiw katu uzehe uzeruzar ma'e wanehe a'e no. ³⁰ Ta'e zaiko hetekwer pegegwer ài zane xe. ³¹ Ta'e nezewe i'i Tupàn ze'eg kwehe arer pape rehe imuapyk pyrer a'e xe. — A'e rupi nehe, awa wezar putar u nehe, wezar putar uhy nehe no. Uzemono'og putar oho wemireko rehe nehe. A'e mokozi teko wiko putar pitài teko ài a'e wà nehe. ³² Tupàn ukwaw kar ma'e azeharomoete har ikwaw pyr 'ym zaneipy wanupe a'e, 'aw ze'eg imuapyk kar pà a'e. Nuze'eg kwaw awa kuzà wanehe zutyka'i a'e. Zanneruwihawete inuromo pitài teko ài zanereko haw rehe ize'eg a'e, hehe uzeruzar ma'e wanehe ize'eg a'e. ³³ Uze'eg iko penehe a'e no. Tuwe awa kwere uzamutar katu wemireko pitàitàigatu wà nehe, uzeamutar katu haw ài wà nehe. Tuwe kuzàgwer uzeruze'eg umen wanehe wà nehe no, pitàitàigatu wà nehe no.

6

Uze'eg Pawru awa wanupe a'e kury, wana'yr wanupe a'e no

¹ Pe kwarearer pe no. Aze Zanneruwihawete rehe uzeruzar ma'e romo peiko nehe, peruzar penu pehy pe wà nehe no, ta'e nezewe haw ikatu Tupàn pe xe. ² — Pemuawate katu penu pehy pe wà nehe, i'i Tupàn ze'eg kwehe arer a'e. Nezewe i'i Tupàn a'e 'ar mehe a'e. ³ — Aze pemuawate katu penu pehy pe wà nehe, ikatua'hy putar peneko haw peme nehe, peiko putar kwehe peywy rehe nehe no, i'i zutew waipy wanupe.

⁴ Pe awa kwere pe, pe kuzàgwer pe no. Pezapo zo ma'e pepurumuzàmuzàg wanupe wamuikwahy

kar pà nehe. Nan. Pemugakwaw Zanezar Zanneruwihawete heruzar kar pà wanupe pe wà nehe, hehe wamu'e pà pe wà nehe no.

Uze'eg Pawru uma'ereko e ma'e wanupe a'e kury, wazar wanupe a'e no

⁵ Pe amo pe uma'ereko ma'e pe no. Peruzar pezar ko ywy rehe har pe wà nehe no, wanuwi pekyze pà nehe no, wamuawate katu pà nehe no. Pema'ereko katu Zanneruwihawete pe. Nezewegatete pema'ereko pezar ko ywy rehe har wanupe nehe no. ⁶ Aze ume'e waiko penehe wà nehe, pema'ereko katu peiko nehe. Aze nume'e kwaw waiko penehe wà nehe, pema'ereko a'e rupi katete nehe no. — Ama'ereko katu putar nehe. A'e mehe hekatu putar hezar wanupe nehe, peze zo nehe. Pema'ereko katu tuwe nehe. Tuwe pepy'a ipurapo wer tuwe Tupàn hemimutar rehe nehe, ta'e Zanneruwihawete pe uma'ereko ma'e romo peiko pe no xe. ⁷ Pema'ereko pezar pe nehe, penurywete haw rupi nehe, ta'e napema'ereko kwaw awa pe zutyka'i xe. Nan kwaw pa. Pema'ereko peiko Zanezar pe no. ⁸ Pema'enukwaw katu ko ma'e rehe nehe. Zanezar umekuzar putar teko wama'ereko katu awer pitàitàigatu wanupe a'e nehe, wanemiapo kwer ikatu ma'e a'e nehe no. Aze amo pe uma'ereko ma'e romo wanekon wà nehe, aze uzeupe uma'ereko ma'e romo wanekon wà nehe no, umekuzar putar wama'ereko awer nehe.

⁹ Pe uma'ereko ma'e wazar pe no, peiko ikatu ma'e romo peme uma'ereko ma'e wanupe nehe no. — Aze napema'ereko katu kwaw ihewe nehe,

azepyk putar tuwe penehe ihe nehe, peze zo wanupe nehe. Pema'enukwaw ko ma'e rehe nehe. Pe ty wà, penemiruze'eg a'e wà no, paw rupi katete pezar ywate har hemiruze'eg romo peiko no. Uzepyk putar ikatu 'ym ma'e iapo har wanehe a'e nehe, aze uma'ereko ma'e romo wanekon wà nehe, aze wazar romo wanekon wà nehe no. Zuawygatu putar Tupàn huwa rupi wà nehe.

Zauxiapekwer ài zaiko

¹⁰ Xo hema'emume'u haw inumaw paw romo xe kury. Amume'u putar ko ma'e peme ihe nehe kury. Pemuzuapyr wiwi pekàgaw heraha hereko nehe, Zanezar inuromo nehe, ikàgaw inuromo nehe no. ¹¹ Zauxiapekwer a'e wà, umunehew kamir tàtà ma'e a'e wà, zapew tàtà ma'e a'e wà no. Weraha takihepuku wà no. A'e rupi zawaiw katu wazuka haw wà. Zurupari hemu'em wer peme a'e, ikatu 'ym ma'e iapo kar pà peme a'e. Pezemuàgà'ym nehe, zauxiapekwer wazàwe nehe. Tupàn umur putar ukàgaw peme a'e nehe. A'e mehe pekàg putar nehe. A'e mehe Zurupari nuzapo kar kwaw ikatu 'ym ma'e peme a'e nehe.

¹² Zauxiapekwer uzàmàtyry'ym amo zauxiapekwer ko ywy rehe har a'e wà. Peàmàtyry'ymar nuiko kwaw zauxiapekwer romo a'e wà. Zurupari peàmàtyry'ymar romo hekon a'e. Hemiruze'eg peàmàtyry'ymar romo wanekon a'e wà no. Tekwe romo wanekon wà. Nuiko kwaw teko romo wà. A'e tekwe wanuwihaw a'e wà no, peàmàtyry'ymar romo wanekon a'e wà no. Weruze'eg teko ywy rehe har wà, ikatu 'ym ma'e iapo kar pà wanupe wà. A'e teko pyhaw wata ma'e ài wanekon wà. ¹³ Peiko zauxiapekwer wazàwe

nehe. Tupàn umur ukàgaw peme. A'e rupi pekàg nehe. A'e rupi aze a'e tekwe ipurapo kar wer ikatu 'ym ma'e rehe peme wà nehe, napezapo kwaw nehe. Peiko putar zauxiapekwer umàno 'ym ma'e ài nehe. Napezapo kwaw ikatu 'ym ma'e nehe. Pezapo wi wi putar ikatu ma'e nehe.

¹⁴ Zauxiapekwer ume'egatu tuweharupi a'e wà. Peme'egatu pe nehe no. Umunehew uzeku'apixi haw wà. Uhyk nezewe wà. Tuweharupi pemume'u ze'eg azeharomoete har nehe. A'e rupi pehyk putar nehe no. Ze'eg azeharomoete har nuzawy kwaw zeku'apixi haw peme. Zauxiapekwer umunehew ukamir tàtà ma'e wà. A'e rupi amo nuzuka kwaw takihe pupe a'e wà, nuzywà kwaw a'e wà. Nezewegatete pezapo ikatuahy ma'e peho peiko nehe, ikatu 'ym ma'e iapo 'ym pà nehe. A'e rupi Zurupari nuzapo kar kwaw ikatu 'ym ma'e peme nehe no. Penemiapo kwer ikatu ma'e nuzawy kwaw kamir tàtà ma'e a'e.

¹⁵ Zauxiapekwer umunehew uxapat wà. A'e rupi upuner muite wata haw rehe wà. Pezemuàgà'ym Tupàn ze'eg puràg imume'u haw rehe nehe. — Tupàn upurumuawyze uzeupe a'e, peze peho purupe nehe. Nezewe mehe pehyk putar zauxiapekwer wazàwe nehe no. ¹⁶ Zauxiapekwer weraha wyrapewa'i u'yw wi uzemimaw romo wà. A'e rupi takihepuku a'e, u'yw a'e no, nukutuk kwaw a'e wà. Zurupari hemu'em peme a'e. Hemu'emaw nuzawy kwaw u'yw ukaz ma'e a'e. Aze pezeruzar Zezuz rehe nehe, napezeruzar kwaw Zurupari ze'eg rehe nehe. Napezapo kwaw ikatu 'ym ma'e nehe. Pezeruzar haw nuzawy kwaw u'yw wi pezemimaw a'e nehe. ¹⁷ Zauxiapekwer umune-

hew zapew tàt`a ma'e w`a. Tup`an pepyro tatahu wi a'e, pemuigo kar p`a uzepyr tuweharupi a'e. Pepyro haw nuzawy kwaw zapew tàt`a ma'e a'e. Zauxiapekwer weraha takihepuku w`a. Tup`an Hekwe umur uze'eg peme a'e. Pezemu'e ize'eg rehe nehe, ikwaw katu p`a nehe, heruzar p`a nehe. A'e mehe pehyk putar nehe. Ize'eg nuzawy kwaw takihepuku a'e. ¹⁸ A'e ma'e paw pezapo nehe, Tup`an pe peze'eg mehe nehe. — Hepytyw`a pe nehe, Tup`an, peze izupe nehe. Tuweharupi peze'eg izupe nehe, aze Hekwe pemuze'eg kar nezewe nehe. A'e rupi peme'egatu putar nehe. Pepytu'u zo peze'eg ire izupe nehe. Tuweharupi peze'eg peiko Tup`an hemiruze'eg wanehe nehe, izupe nehe, ikatu ma'e henoz p`a izupe nehe. ¹⁹ Peze'eg izupe herehe nehe no. A'e rupi umur putar uze'eg ihewe a'e nehe, imume'u kar p`a ihewe a'e nehe. A'e rupi aze uhyk ihewe nehe, aze'eg putar xe har wanupe nehe, Tup`an ze'eg ikwaw 'ym pyrer imume'u p`a wanupe nehe, wanuwi hekyze 'ym p`a nehe. ²⁰ Ta'e Tup`an hemur kar xe har wanupe a'e xe, uze'eg pur`ag imume'u kar p`a ihewe a'e xe. A'e rupi hemunehew kar xe zemunehew paw pe a'e w`a. Peze'eg Tup`an pe hekyze 'ym `aw`am rehe nehe. A'e mehe nakyze kwaw wanuwi ihe nehe no, ze'eg pur`ag imume'u mehe wanupe ihe nehe. Ta'e nezewe ikatu putar Tup`an pe nehe xe.

Upaw etea'i Pawru ze'eg xe a'e kury

²¹ Xik a'e, zanerywyr zaneremiamutar katu a'e, Zanezar pe uma'ereko katu ma'e a'e, umume'u putar hereko haw peme a'e nehe, pepyr oho mehe

a'e nehe. A'e rupi pekwaw putar hereko haw nehe no. ²² Amono kar putar pepyr ihe nehe. A'e rupi umume'u putar xe urereko haw peme a'e nehe, pepy'a imukàg pà a'e nehe.

²³ Tupàn zaneru a'e, Zanezar Zezuz Zaneruwihawete a'e no, tuwe pemupytu'u kar ma'e wi pekyze re a'e wà nehe. Tuwe pemuzeamutamutar katu kar wà nehe no. Tuwe pemuzeruzar katu kar uzehe wà nehe no. ²⁴ Aze amo uzamutar katu Zanezar Zezuz Zaneruwihawete a'e wà nehe, tuwe Tupàn upuhareko katu a'e teko a'e wà nehe, aze a'e teko nupytu'u kwaw iamutar katu re a'e wà nehe.

Upaw kwez kury.

Pawru.

Tupàn ze'eg
Bible without Deuterocanon in Guajajára
(BR:gub:Guajajára)

copyright © 2007 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Guajajára

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Guajajára [gub], Brazil

Copyright Information

© 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9788531109713

The Bible without Deuterocanon

in Guajajára

© 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2020-03-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

0aad8539-54cc-5543-91cd-25f61502645a